

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Tomczyński

SSN Jarosław Sobutka

Protokolant Katarzyna Wojnicka

w sprawie adwokata K. S.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 22 września 2020 roku, kasacji wniesionej przez obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 15 czerwca 2019 r., sygn. akt WSD (...) utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. z dnia 17 października 2018 r., w sprawie o sygn. akt SD (...) na podstawie art. 537 § 1 kpk w związku z art. 95n pkt 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze

postanowił:

- I. oddalić kasację;
- II. przyznać od Skarbu Państwa adwokatowi R. K. kwotę 600 (sześćset) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu obwinionemu K. S. w postępowaniu kasacyjnym;
- III. zasądzić od obwinionego K. S. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie kasacyjne.

UZASADNIENIE

Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Rady Adwokackiej w [...]. wnioskiem z dnia 1 września 2017 roku wystąpił do Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej adwokata K. S. . Obwinionemu zarzucono, że:

1. „w okresie od kwietnia 2014 r. do co najmniej 5 grudnia 2014 r. w W. i D. wykonywał obowiązki pełnomocnika D.B. w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po M. B. D. z nienależytą sumiennością, dopuszczając się nieuzasadnionej zwłoki w tym postępowaniu, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o adwokaturze w związku z § 1 pkt 2 i 3, § 6, § 8 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu,
2. w okresie co najmniej od sierpnia 2014 r. do lutego 2015 r. w W. i D. nie informował osoby upoważnionej przez D. B., o postępach i wynikach powierzonej mu sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po M. B. D., tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy Prawo o Adwokaturze w związku z § 1 pkt. 2 i 3, § 6, § 8 zdanie 1, § 49 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu,
3. w okresie od lutego 2015 r. do co najmniej 11 września 2015 r. w W. i D. nie wydał posiadanych przez siebie i żądanych przez D. B. i osoby działające z jego upoważnienia dokumentów związanych z powierzoną mu sprawą o stwierdzenie nabycia spadku po M. B. D., tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o Adwokaturze w związku z § 53 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu
4. w okresie od lutego 2015 r. do co najmniej 11 września 2015 r. w W. i D. nie dochował szczególnej skrupulatności w rozliczeniach z klientem D. B. i po wypowiedzeniu mu pełnomocnictwa w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po M. B. D. nie rozliczył uiszczonego na jego rzecz wynagrodzenia, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o Adwokaturze w związku z § 53 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu
5. w okresie od stycznia 2014 r. do co najmniej 11 września 2015 r. w W. i D. nie informował J. H. o postępach i wynikach powierzonej mu sprawy o zniesienie współwłasności z udziałem P. N. , tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o Adwokaturze w związku z § 1 pkt. 2 i 3, § 6, § 8 zdanie 1, § 49 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu”.

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...]. orzeczeniem z dnia 17 października 2018 roku, sygnatura akt SD (...), uznał obwinionego adwokata K.S. za winnego popełnienia deliktów dyscyplinarnych opisanych w punktach 1 - 5 wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. i na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze wymierzył mu za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego

z punktu pierwszego - karę pieniężną w wysokości 5 040 złotych, z punktu drugiego – karę pieniężną w wysokości 3 360 złotych, z punktu trzeciego – karę pieniężną w wysokości 6 720 złotych, z punktu czwartego – karę pieniężną w wysokości 13 440 złotych oraz z punktu piątego - karę pieniężną w wysokości 3 360 złotych. Na podstawie art. 84 ust. 1 w zw. z art. 84 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze wymierzone adwokatowi K. S. jednostkowe kary pieniężne połączono i jako karę łączną wymierzono karę pieniężną w wysokości 13 440 złotych. Na podstawie ust. 1 lit. a Uchwały Nr (...) Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 1 lipca 2017 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego zasądzone od adwokata K. S. zryczałtowane koszty postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1 000 złotych za dochodzenie dyscyplinarne na rzecz Izby Adwokackiej w [...]. Na podstawie ust. 1 lit. b Uchwały Nr (...) Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 1 lipca 2017 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego zasądzone od adwokata K.S. zryczałtowane koszty postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1 000 złotych w postępowaniu przed Sądem Dyscyplinarnym I instancji na rzecz Izby Adwokackiej w [...].

Obwiniony, na podstawie art. 427 kpk (w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze) wniósł odwołanie zaskarżając orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. w całości.

Orzeczeniu temu zarzucił na podstawie art. 438 pkt 2 kpk (w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 7 kpk (w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze), poprzez dowolną ocenę dowodów polegającą na błędnym

ustaleniu stanu faktycznego sprawy. W przypadku zaś nieuwzględnienia przez Sąd Odwoławczy wskazanych wyżej zarzutów i uznania, że stan faktyczny sprawy został ustalony prawidłowo i w sprawie nie zachodzą przypadki naruszenia wskazanych wyżej przepisów prawa, to zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił art. 438 pkt 4 kpk (w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze) rażącą niewspółmierność kary.

Wskazując na powyższe zarzuty, wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie od zarzucanych czynów, ewentualnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do jej ponownego rozpoznania. Ponadto wskazał, że w przypadku, gdyby sąd opierał się wyłącznie na zarzucie niewspółmierności kary to wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i orzeczenie wobec obwinionego łagodniejszej kary, tj. kary nagany lub kary grzywny, jako kary łącznej do kwoty 1 680 złotych.

Rzecznik Dyscyplinarny wniósł o nieuwzględnienie odwołania i utrzymanie zaskarżonego orzeczenia w mocy.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 15 czerwca 2019 roku, sygnatura akt WSD (...), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie oraz obciążył obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania w II instancji w kwocie 1 000 złotych. Ponadto zasądził od Izby Adwokackiej w [...]. na rzecz adwokata R. K. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w kwocie 1 033,20 złotych, w tym kwotę 193,20 złotych tytułem podatku VAT.

Kasację od tego rozstrzygnięcia wywiódł obrońca obwinionego zaskarżając orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 15 czerwca 2019 roku w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. „rażące naruszenie prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj.:
 1. art. 440 k.p.k. w zw. z art. 95 n p.o.a. w zw. z art. 177 § 1a k.p.k. poprzez nieuchylenie orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. do ponownego rozpoznania, w sytuacji gdy w postępowaniu przed sądem pierwszej

instancji dokonano przesłuchania na odległość z pomocą środków technicznych, przy jednoczesnym braku weryfikacji tożsamości osoby składającej zeznania w charakterze świadka, co doprowadziło do sytuacji, w której brak jest pewności, iż osoba przesłuchana przez Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...]. to faktycznie pokrzywdzony A. B. , w konsekwencji czego utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia było rażąco niesprawiedliwe,

2. rażące naruszenie prawa materialnego mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj.:

a. art. 440 k.p.k. w zw. z art. 82 zd. 1 p.o.a. w zw. z art. 95 n p.o.a. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu nadanym po nowelizacji p.o.a., która weszła w życie w dniu 25 grudnia 2014 r., w stosunku do czynów I, II i V, poprzez nieuchylenie orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. do ponownego rozpoznania, w sytuacji gdy sąd pierwszej instancji niewłaściwie zastosował i wymierzył karę w oparciu o znowelizowane przepisy, podczas gdy czyny zostały w całości (czyn I) lub w części (czyny II i V) popełnione pod rządami poprzedniej ustawy, w konsekwencji ewentualna kara powinna zostać wymierzona w granicach zakreślonych przez art. 82 zd. 1 p.o.a. sprzed nowelizacji — tj. ustawę względniejszą, w konsekwencji czego utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia było rażąco niesprawiedliwe,

3. rażącą niewspółmierność kary dyscyplinarnej, poprzez utrzymanie w mocy wyroku Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. z dnia 17 października 2018 r., sygn. SD (...), którym orzeczono jednostkowe kary pieniężne oraz karę łączną w wymiarze 13 440 zł”.

W oparciu o art. 95n pkt 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z art. 537 §1 kpk skarżący kasacyjnie wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury w [...]. i

skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto wniośł o zasądzenie kosztów obrony z urzędu, albowiem nie zostały one uiszczone w całości ani w części.

Obwiniony K. S. złożył wniosek o skierowanie pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, o następującej treści:

1. „Czy w związku z faktem obowiązku stosowania do postępowania dyscyplinarnego wobec adwokatów przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwanej dalej EKPCz lub Konwencją) stosuje się również przepisy prawa Unii Europejskiej, tj. przepisy wskazane w art. 2, art. 4 ust. 3, art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej (zwanego dalej TUE) lub inne regulujące zasady praworządności i rzetelnego procesu”.

W przypadku udzielenia odpowiedzi pozytywnej wniośł o zadanie dodatkowych pytań:

1. „Czy narusza zasady rzetelnego procesu i inne zasady prawne wywiedzione z przepisów prawa Unii Europejskiej przesłuchanie świadka zeznającego przez komputer za pomocą łącza internetowego (przy użyciu stosownego programu) z Kanady, tj. w drodze wideo - konferencji bez obecności w miejscu zeznawania świadka jakiegokolwiek osoby (np. sędziego, sekretarza sądu - zarówno sądów powszechnych jak i tzw. sądownictwa korporacyjnego);
2. Czy stosowanie z mocą wsteczną przepisów prawa dotyczących wymiaru kary, co skutkowało wymierzeniem kary wyższej niż według przepisów obowiązujących na dzień popełnienia deliktu stanowi naruszenie prawa do rzetelnego procesu, zasady praworządności i innych zasad wywiedzionych z przepisów prawa Unii Europejskiej;
3. Czy traktowanie osoby jako podejrzanego w rozumieniu art. 71 k.p.k. przed przedstawieniem mu zarzutów w trybie art. 313 k.p.k., a następnie substytuowanie tej czynności za pomocą doręczenia „podejrzanemu” pisma z zarzutami stanowi naruszenie prawa do rzetelnego procesu, zasady praworządności i innych zasad wywiedzionych z przepisów prawa Unii Europejskiej;

4. Czy ze względu na fakt, iż w postępowaniu dyscyplinarnym nie istnieje rozróżnienie na zbrodnie i występki jednakże każdy delikt zagrożony jest karą maksymalną wydalenia z adwokatury, na obwinionym ciąży obowiązek uczestnictwa w rozprawie co najmniej do chwili złożenia przez niego wyjaśnień (zob. art. 376 k.p.k.), zaś naruszenie tego obowiązku stanowi naruszenie prawa do rzetelnego procesu, zasady praworządności i innych zasad wywiedzionych z przepisów prawa Unii Europejskiej”.

W przypadku, gdyby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie przychylił się do stanowiska, że w postępowaniu dyscyplinarnym mają zastosowanie przepisy prawa Unii Europejskiej, obwiniony wniósł o rozważenie przez sąd, czy ww. reguły w pkt 1-4 powyżej, nie wiążą sądów dyscyplinarnych na zasadzie art. 6 lub innych przepisów EKPCz, tj. ratyfikowanej przez Polskę umowy międzynarodowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona przez obrońcę obwinionego okazała się niezasadna i jako taka została oddalona.

„Zgodnie z art. 91b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2018 roku, poz. 1184 ze zm.) kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej. Przepis ten stanowi katalog zamkniętych podstaw kasacyjnych. Wskazać przy tym należy, że pojęcie „rażącego naruszenia prawa” jest pojęciem nieostrym. Tożsame rozwiązanie stosowane jest na gruncie postępowania karnego, w którym art. 523 § 1 zd. 1 kpk stanowi, że kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2020 roku, sygnatura II DSI 86/19). „O „rażącym naruszeniu prawa” w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. wolno mówić tylko wtedy, gdy doszło do poważnej obrazy prawa, a więc odgrywającej przy rozstrzyganiu sprawy znaczącą rolę. To jednak dla uznania kasacji za zasadną nie jest wystarczające; należy jeszcze wykazać, że owo rażące naruszenie prawa mogło wywrzeć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia”

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 roku, sygnatura akt IV KK 111/18).

Skarżący wywodzi w kasacji zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego, prawa materialnego oraz rażącą niewspółmierność kary dyscyplinarnej. W pierwszej kolejności odnosząc się do zarzutu rażącego naruszenia prawa procesowego, to jest naruszenia art. 440 kpk w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z art. 177 § 1a kpk należy uznać go za chybiony. Obrońca obwinionego podnosi, że sąd I instancji dokonał przesłuchania pokrzywdzonego A. B. na odległość za pomocą środków technicznych, nie dokonując przy tym weryfikacji tożsamości świadka. W związku z czym w ocenie skarżącego, utrzymanie w mocy orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 15 czerwca 2019 roku, sygnatura akt WSD (...) było rażąco niesprawiedliwe. Wskazać należy, iż przesłuchanie świadka A. B. odbyło się na rozprawie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. w dniu 9 sierpnia 2018 roku. Świadek został przesłuchany za pośrednictwem urządzenia technicznego umożliwiającego połączenie na odległość S. w oparciu o przepisy art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z art. 177 § 1a kpk z uwagi na pobyt w USA. Sąd Najwyższy nie dostrzega naruszenia wymienionych powyżej przepisów procedury karnej.

W brzmieniu art. 177 § 1a kpk – „przesłuchanie świadka może nastąpić przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Chodzi o urządzenia umożliwiające transmisję obrazu i dźwięku, np. komputery czy telefony przystosowane do prowadzenia videokonferencji. Nie jest możliwe przeprowadzenie przesłuchania w tym trybie za pomocą urządzeń, które przekazują tylko głos. Połączenie w art. 177 § 1a wyrazów obraz i dźwięk za pomocą funktora zdaniotwórczego „i” oznacza, że muszą one wystąpić łącznie. Trafnie wskazuje się w literaturze, że organ procesowy powinien mieć możliwość obserwowania mimiki świadka, gestów, sposobu wypowiedzania się, które to spostrzeżenia są niezbędne dla oceny wiarygodności świadka. Przesłuchanie w tym trybie jest równorzędne z określonym w art. 177 § 1, stanowi podobnie jako

przewidziane w art. 177 § 2 wyjątek od reguły” (Ryszard A. Stefański (red.), Stanisław Zabłocki (red.) Komentarz do art. 177 Kodeksu postępowania karnego, stan prawny na dzień 1 listopada 2018 roku).

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, iż kwestionowanie braku weryfikacji tożsamości pokrzywdzonego A. B. jest niezasadne. Wizerunek świadka był widoczny dla przesłuchującego sądu, jak również obrońcy obwinionego. Podczas transmisji słyszalny był także jego głos. Ponadto świadek podał swoje dane, to jest: wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie oraz zawód. A. B. został pouczony o obowiązku mówienia prawdy i konsekwencjach naruszenia art. 233 kk. Należy także zauważyć, iż obecny podczas przesłuchania obrońca obwinionego, uprawniony był do zadawania pytań świadkowi. Wprawdzie w myśl art. 177 § 1a zd. drugie kpk, w postępowaniu przed sądem w czynności w miejscu przebywania świadka powinien brać udział referendarz sądowy, asystent sędziego lub urzędnik zatrudniony w sądzie, w którego okręgu świadek przebywa, to jednak w okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób jest uznać, że przesłuchanie świadka zostało dokonane w sprzeczności z przepisami prawa. Powyższe nie miało wpływu na wydane rozstrzygnięcie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. i następnie – orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury. Interesy procesowe obwinionego były należycie reprezentowane przez jego obrońcę, który był obecny przy przesłuchaniu świadka A. B. za pośrednictwem urządzenia technicznego umożliwiającego połączenie na odległość S.. Obrońca nie zgłosił do protokołu żadnych wniosków w przedmiocie podważenia tożsamości przesłuchanego świadka. W tym stanie rzeczy, na uwzględnienie nie zasługiwał pierwszy z zarzutów wywiedzionej kasacji, kwestionujący utrzymanie w mocy orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 15 czerwca 2019 roku.

Przechodząc do analizy pozostałych podniesionych uchybień, w dalszej kolejności należy odnieść się do zarzutu rażącego naruszenia prawa materialnego, to jest naruszenia art. 440 kpk w zw. z art. 82 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z art. 4 § 1 kk w brzmieniu nadanym po nowelizacji przepisów

ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, która weszła w życie w dniu 25 grudnia 2014 r. Skarżący wskazał, że sąd pierwszej instancji niewłaściwie zastosował przy wymiarze kary przepisy znowelizowanej ustawy, podczas gdy zarzucone obwinionemu czyny, w całości co do czynu z punktu pierwszego oraz w części co do punktów: drugiego i piątego, zostały popełnione w okresie obowiązującego poprzednio stanu prawnego w zakresie przepisu art. 82 ust. 1 ustawy z 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze. W konsekwencji orzekający sąd wymierzył karę w granicach określonych przez powyższy przepis po nowelizacji, tymczasem kara winna zostać wymierzona w granicach określonych przez art. 82 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze jako w oparciu o ustawę względniejszą, zgodnie z art. 4 § 1 kk.

Dla porządku należy wskazać, że analiza historycznego czasu popełnienia przez obwinionego trzech zarzuconych mu czynów, na które powołuje się skarżący, prowadzi do wniosku, że orzeczona kara pieniężna winna być wymierzona w oparciu o art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie z dniem 25 grudnia 2014 roku. Z opisu czynu z punktu pierwszego wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] wynika, iż czyn ten został popełniony w okresie od kwietnia 2014 roku do co najmniej 5 grudnia 2014 roku, z punktu drugiego – w okresie co najmniej od sierpnia 2014 roku do lutego 2015 roku, a z punktu piątego – w okresie co najmniej od stycznia 2014 roku co najmniej do 11 września 2015 roku. Zgodnie z brzmieniem art. 82 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze sprzed nowelizacji - karę pieniężną wymierza się w granicach od pięciokrotnej do pięćdziesięciokrotnej podstawowej składki izbowej. Natomiast, w aktualnym brzmieniu powyższego przepisu – karę pieniężną wymierza się w granicach od półtorakrotności do dwunastokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. W tym wypadku sąd powinien odnieść się do brzmienia obowiązującego przed dniem 25 grudnia 2014 roku i wymierzyć obwinionemu kary pieniężne w granicach od pięciokrotnej do pięćdziesięciokrotnej podstawowej składki izbowej. Zgodnie z uchwałą finansową Nadzwyczajnego Zgromadzenia Izby Adwokackiej w [...] z dnia 11 października 2014 roku, składka

izbowa należna od adwokatów świadczących pomoc prawną w zespołach, kancelariach oraz w spółkach – wynosi 120 zł, a więc obwinionemu powinna być wymierzona kara w graniach od 600 złotych do 6 000 złotych. Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...]. na mocy orzeczenia z dnia 17 października 2018 roku uznając obwinionego za winnego popełnienia zarzuconych mu przewinień dyscyplinarnych opisanych w punktach: pierwszym, drugim oraz piątym, przy wymiarze kary zastosował art. 82 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, w brzmieniu po nowelizacji z dnia 25 grudnia 2014 roku. Przyjął zatem wadliwy miernik wysokości kary pieniężnej, to jednak wysokość wymierzonych obwinionemu kar jednostkowych za czyny z punktów: pierwszego, drugiego oraz piątego, nie przekroczyła pięćdziesięciokrotności podstawowej składki izbowej, czyli 6 000 złotych. Za czyn pierwszy wymierzono karę pieniężną w wysokości 5 040 złotych, za czyn drugi – karę pieniężną w wysokości 3 360 złotych oraz za czyn piąty – karę pieniężną w wysokości 3 360 złotych. Z powyższych względów, zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego, to jest naruszenia art. 82 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z art. 95n ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z art. 4 § 1 kk należy ocenić jako niezasadny.

W ocenie Sądu Najwyższego nie zachodzą podstawy do wzruszenia wydanego rozstrzygnięcia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury. W myśl art. 439 kpk jedną z przesłanek obligujących do uchylenia orzeczenia z powodu wymierzonej kary, jest naruszenie art. 439 § 1 pkt 5 kpk. Do takiej sytuacji zachodzi wówczas, gdy została orzeczona kara, środek karny, środek kompensacyjny lub środek zabezpieczający nieznane ustawie. W tym miejscu warto powołać się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2018 roku, zgodnie z którym: „w przepisie art. 439 § 1 pkt 5 KPK chodzi o karę, środki karne lub środki kompensacyjne i zabezpieczające, które są w ogóle nieprzewidziane w ustawie, a zatem nie wymienione w katalogu kar, a nie takie, które są znane ustawie w dacie orzekania. Kwestia właściwego wyboru stanu prawnego to uchybienie przepisowi art. 4 § 1 KK, a nie stan z art. 439 § 1 pkt 5 KPK” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2018 roku, sygn. akt V KK 525/18, Legalis nr 1869365). W niniejszej sprawie nie została orzeczona kara

nieznana ustawie, a kara wymierzona w oparciu o przepis w brzmieniu znowelizowanym, w sytuacji kiedy powinna zostać wymierzona kara na podstawie przepisu w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie z dniem 25 grudnia 2014 roku. Należy wskazać, iż doszło zatem do naruszenia art. 4 § 1 kk, nie stanowi to jednak uchybienia bezwzględnego, które obligowałoby do uchylenia orzeczenia. Ponadto wysokość wymierzonych kar pieniężnych za czyny z punktów: pierwszego, drugiego i piątego nie przekroczyła granicy wskazanej w art. 82 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w brzmieniu sprzed nowelizacji.

W postępowaniu dyscyplinarnym adwokatury, zgodnie z art. 91b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, kasacja może być wniesiona również z powodu rażącej niewspółmierności orzeczonej kary dyscyplinarnej. Taki zarzut wywiódł w kasacji skarżący, który nie zgodził się z orzeczonymi karami jednostkowymi i wymierzoną karą łączną w wysokości 13 440 złotych. Obrońca obwinionego K. S. szerzej odniósł się do wymierzonej kary jednostkowej za czyn opisany w punkcie czwartym, dotyczący braku rozliczenia uiszczonego obwinionemu wynagrodzenia. Podał, że sądy obu instancji pominęły okoliczność, że obwiniony wykonał część zleconej mu pracy, gdyż ostatecznie wniósł wniosek do sądu i go opłacił. Skarżący wskazał, że kara orzeczona w wymiarze 13 440 złotych ponad czterokrotnie przewyższa nierozliczone wynagrodzenie, co jest rażąco niewspółmierne w stosunku do zarzuconego mu czynu z punktu czwartego. Dodatkowo, podniósł że orzekające sądy wzięły pod uwagę jedynie okoliczności obciążające przy wymiarze kary, pomijając przy tym okoliczności łagodzące, dotyczące problemów zdrowotnych z jakimi zmagają się obwiniony.

Dokonując kontroli zapadłego rozstrzygnięcia w ramach wymierzonej obwinionemu kary pieniężnej, należy stwierdzić, iż Sąd Najwyższy nie dostrzega rażącej niewspółmierności orzeczonej kary, na którą powołuje się obrońca obwinionego. W pierwszej kolejności należy wskazać czym jest rażąca niewspółmierność kary. „W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że rażąca niewspółmierność kary występuje wtedy, gdy kara orzeczona nie

uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisanego czynu oraz nie realizuje wystarczającego celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, przyjmując że występuje wyraźna różnica między karą wymierzoną a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo (por. wyroki SN: z 22.10.2007 r., SNO 75/07, LEX nr 569073; z 26.06.2006 r., SNO 28/06, LEX nr 568924; z 30.06.2009 r., WA 19/09, OSNwSK 2009, poz. 1255;

z 11.04.1985 r., V KRN 178/85, OSNKW 1985/7–8, poz. 60).” (D. Świecki, Komentarz aktualizowany do art. 438 Kodeksu postępowania karnego, pkt 44 [w:] D. Świecki (red.), B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el., 2019).

Mając na uwadze powołane orzecznictwo Sądu Najwyższego, należy stwierdzić, że zarzut rażącej niewspółmierności kary wymierzonej obwinionemu K.S. jest niezasadny. O skutecznym podważeniu orzeczonej kary, można mówić w sytuacji, gdy kara ta jest rażąco niewspółmierna, w więc gdy jej wymiar w sposób znaczny, zasadny i ewidentny odstaje od realiów sprawy. W niniejszej sprawie, taka sytuacja natomiast nie występuje. Co więcej, zarzut ten stanowi *de facto* powtórzenie zarzutu zawartego w odwołaniu obwinionego od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. z dnia 17 października 2018 roku. Wbrew twierdzeniu skarżącego, orzekający Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury przy wyrokowaniu w zakresie wymiaru kary, wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy oraz uwzględnił w należyтым stopniu dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 kk. w zw. z art. 95n pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze. W omawianym kontekście w szczególności należy zwrócić uwagę na uprzednią karalność obwinionego, która jest istotną okolicznością obciążającą przy wymiarze kary w niniejszej sprawie. Popołnienie

kolejnych przewinień dyscyplinarnych w sytuacji poprzedniego ukarania, świadczy o lekceważącym podejściu obwinionego do Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu. Wymierzenie obwinionemu kary pieniężnej jest adekwatne do popełnienia przez niego czynów dyscyplinarnych, nie przekracza określonych norm i spełnia swoje cele prewencyjne.

Obwiniony pismem datowanym na dzień 21 sierpnia 2020 roku wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o skierowanie w trybie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Istota zaproponowanych pytań sprowadza się do tego, czy ukształtowanie postępowania dyscyplinarnego odpowiada wymogom praworządności i rzetelnego procesu wywodzonemu z prawa europejskiego.

W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszym składzie, nie zaistniały materialnoprawne przesłanki, które uzasadniałyby zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z zaproponowanymi pytaniami. Wskazać należy, że prawo europejskie, które stanowi istotną część polskiego porządku prawnego, wyposażone jest w mechanizmy zmierzające do przestrzegania jednolitości wykładni norm prawnych. Takim instrumentem jest instytucja pytań prejudycjalnych. Zgodnie z treścią art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej każdy sąd krajowy, który uzna, że od odpowiedzi na pytanie prejudycjalne zależy rozstrzygnięcie zawisłej przed nim sprawy, może zwrócić się do TSUE z wnioskiem o rozpatrzenie pytania prejudycjalnego odnoszącego się do wykładni Traktatów lub ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii. Sąd powinien wystąpić z pytaniem jeżeli zachodzą wątpliwości co do zgodności regulacji prawa krajowego z unormowaniami wynikającymi z prawa unijnego. (M. Golecki, J. Helios, W. Jedlecka, L. Leszczyński, B. Wojciechowski, M. Zirk-Sadowski, *Wykładnia prawa Unii Europejskiej. System Prawa Unii Europejskiej. Tom 3*, Warszawa 2019, s. 94). Na marginesie należy jedynie wskazać, że instytucję pytań prejudycjalnych oraz wydawanych w odpowiedzi na nie orzeczeń wstępnych regulują w szczególności art. 256 ust. 3 i art. 267 TFUE oraz art. 23 i 23a Statutu TSUE, a także art. 93–118 Regulaminu TSUE. Znaczenie w tym zakresie posiadają także zalecenia dla sądów krajowych, dotyczące składania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym z 25.11.2016 r. (Dz.Urz. UE C Nr 439, s. 1).

Adwokat R.K. złożył wniosek o zasądzenie kosztów obrony udzielonej obwinionemu z urzędu, które nie zostały opłacone ani w całości ani

w części. Wniosek obrońcy obwinionego zasługiwał na uwzględnienie. Koszty należało przyznać na podstawie § 17 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł zgodnie z art. 95l ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.